

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16CoP/56/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6613218859
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 10. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivica Hanusková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2014:6613218859.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivica Hanuskovej a členov senátu JUDr. Alexandra Mojša a Mgr. Štefana Baláža v právnej veci starostlivosti súdu o maloletú O. D. S. D., nar. XX. XX. XXXX, toho času Detská psychiatrická liečebňa, n.o. Hraň, dieťa zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec, dieťa rodičov - matky O. W. S. D., nar. XX. XX. XXXX, bytom P., X. II/XX, tohto času Psychiatrická nemocnica Prof. Matulaya, Československej armády 234/139, Kremnica, právne zastúpenej JUDr. Andreou Balážikovou, PhD., advokátkou, Advokátska kancelária so sídlom Kármana 22/A, Lučenec a otca W. D., nar. XX. XX. XXXX, bytom Q. Dr. I. XXXX/X, P., za účasti Okresnej prokuratúry Lučenec, v konaní o návrhu otca na zverenie maloletej do jeho osobnej starostlivosti a o podnete na zverenie maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti starých rodičov W. L., nar. XX. XX. XXXX a Y. L., nar. XX. XX. XXXX, obaja bytom X. II, XXX/XX, P., o odvolaní otca maloletej proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 7P/82/2013-131 zo dňa 07. 03. 2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu p o t v r d z u j e .

Žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd zmenil rozsudok Okresného súdu Lučenec č. k. 6C/35/2003-13 zo dňa 11. 04. 2003 vo výroku o výchove a výžive maloletej O. D. S. D., nar. XX. XX. XXXX tak, že maloletú zveril do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti starým rodičom, manželom Y. L., nar. XX. XX. XXXX a W. L., nar. XX. XX. XXXX, ktorí budú vykonávať osobnú starostlivosť o maloletú, jej výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj a v bežných veciach ju budú zastupovať a spravovať jej majetok namiesto rodičov.

Návrh otca maloletej na zverenie maloletej do jeho osobnej starostlivosti zamietol.

Súčasne určil vyživovaciu povinnosť obom rodičom maloletej, ktoré výživné sú obaja povinní zasielať k rukám starej matky maloletej W. L., vždy do 20. dňa toho ktorého mesiaca vopred.

O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 146 ods. 1 písm. a) O. s. p..n

V odôvodnení rozhodnutia okresný súd uviedol, že konanie vo veci samej začalo o návrhu otca na zmenu výchovného prostredia maloletej, ktorým sa domáhal, aby maloletá O. D. S. D. bola zverená do jeho

osobnej starostlivosti. Návrh odôvodňoval tým, že maloletá bola pôvodne rozsudkom Okresného súdu Lučenec č. k. 6C/35/2003-13 zo dňa 11. 04. 2003 zverená do osobnej starostlivosti matky a on ako otec bol zaviazaný platiť výživné, ale v čase podania tohto návrhu bola matka maloletej vo väzbe a aj z tohto dôvodu bola maloletá uznesením Okresného súdu Lučenec č. k. 10Ppom/4/2013 zo dňa 17. 09. 2013 predbežným opatrením umiestnená do zariadenia Krízové stredisko v Lučenci. V priebehu konania bol zo strany starých rodičov maloletej vznesený podnet, na základe ktorého navrhli zveriť maloletú do ich spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti. V zmysle § 35 ods. 2 písm. e) O. s. p. vstúpila do konania aj Okresná prokuratúra Lučenec podaním zo dňa 23. 10. 2013.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti preto okresný súd prioritne zisťoval, či je zverenie maloletej do osobnej starostlivosti otca v záujme dieťaťa a či má otec maloletej vytvorené vhodné podmienky pre zabezpečenie riadnej starostlivosti o dieťa. Z vykonaného dokazovania, a to najmä výsluchom rodičov, starých rodičov maloletej, kolízneho opatrovníka, po oboznámení sa so správami kolízneho opatrovníka, ako aj po oboznámení sa so znaleckým posudkom znalca A.. U. W., Z., ako aj výpoveďou samotnej maloletej, vyvodil, že otec maloletej nemá vytvorené vhodné podmienky pre výchovu a výživu dieťaťa. Poukázal na to, že otec maloletej obýva iba 1-izbový byt, ktorý je vo vlastníctve matky a z hľadiska potrieb dieťaťa, ktoré dosiahlo vek 16 rokov by bolo vhodnejšie, aby mala samostatnú izbu, nielen z hľadiska súkromia, ale aj prípravy do školy. Otec maloletej sám uviedol, že v predmetnom byte sa zdržiava len nepravidelne, žije striedavo v I. a P., venuje sa obchodovaniu na burze, resp. tipovaniu na burze, keď spravuje majetok svojej matky. Súd zdôraznil, že záujem maloletej vyžaduje stabilitu rodinného prostredia, ktorú jej nemôže poskytnúť otec, ktorý má pobyt v troch rôznych mestách, z toho dve sú v zahraničí. Navyše konštatoval, že osobnosť otca sa javí ako nevhodná z hľadiska osobnosti maloletej, čo vyplynulo z viacerých prejavov otca, keď osočoval vo svojich vyjadreniach starých rodičov maloletej, matku dieťaťa, prípadne i zamestnankyňu liečebne. Takýto záver preukazuje aj vyjadrenie primárky Detskej psychiatrickej liečebne n. o. Hraň o tom, že sa jej otec maloletej vyhrážal, ale vyplýva to aj z nevhodných otázok, ktoré otec maloletej formuloval pre maloletú k jej výsluchu a ktoré sú súčasťou spisu. Aj znalci v znaleckom posudku z trestného konania, ktorí prešetrovali matku dieťaťa uviedli, že obavy matky maloletej z bývalého manžela, teda z otca dieťaťa, môžu byť oprávnené a udalosťami odôvodnenejšie. Okresný súd preto vyhodnotil, že otec maloletej nemá vhodné osobnostné predpoklady na ďalšiu výchovu maloletej a zároveň v súvislosti s labilným psychickým stavom dieťaťa by mohol na ňu nevhodne pôsobiť.

Naopak, pokiaľ išlo o podnet zveriť maloletú do náhradnej osobnej starostlivosti starým rodičom, ako príbuzným maloletého dieťaťa, tento považoval za plne dôvodný, nakoľko mal za preukázané, že starí rodičia majú vytvorené vhodnejšie podmienky pre jej výchovu a výživu. Z lekárskeho správy mal za preukázané, že zdravotný stav starých rodičov nie je v rozpore so zverením maloletej do ich starostlivosti a súčasne zo správy kolízneho opatrovníka zistil, že maloletá má u starých rodičov vytvorené vhodné prostredie, v ktorom dokonca maloletá v minulosti aj bývala. S návrhom na zverenie maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti starých rodičov súhlasila i Okresná prokuratúra Lučenec. Pokiaľ ide o výpovede maloletej, okresný súd konštatoval, že tieto sa menili, raz žiadala, aby bola zverená do starostlivosti starých rodičov, inokedy do starostlivosti otca, ktoré skutočnosti sú zrejme ovplyvnené aj samotným zdravotným stavom maloletej a jej prirodzenou potrebou nebyť umiestnená v psychiatrickej liečebni, resp. v krízovom centre, ale byť v prostredí, ktoré dôvernejšie pozná.

Pokiaľ ide o vyživovaciu povinnosť rodičov voči maloletej, v prípade matky určil jeho výšku v zmysle § 62 ods. 3 Zákona o rodine, teda vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepĺnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona, nakoľko je zřejmé, že matka maloletej v súčasnej dobe objektívne nie je schopná prispievať na dieťa vyšším výživným, ak sa nachádza v psychiatrickej nemocnici a zdravotný stav jej neumožňuje nielen zabezpečovať starostlivosť o maloletú, ale ani zamestnať sa a týmto spôsobom si plniť vyživovaciu povinnosť voči nej.

V prípade otca maloletej súd určil jeho vyživovaciu povinnosť sumou 160 € mesačne, a to napriek tomu, že otec maloletej uvádzal a vyplynulo to aj z písomných dôkazov, že je v hmotnej núdzi a poberá dávku vo výške 62,50 € mesačne. Uvedené odôvodnil najmä tým, že takémuto príjmu, teda poberaniu dávky v sociálnej núdzi, nezodpovedá životný štýl otca maloletej, ktorý sám uviedol, že žije striedavo v I. a P. a

jeho výdavky činia okolo 500 - 700 € mesačne, v dôsledku čoho mal súd za to, že príjem otca maloletej je nadpriemerný oproti stavu životnej núdze. Sám otec maloletej uviedol, že obchoduje na burze, resp. tipuje na burze a spravuje majetok svojej matky. Súd preto prihliadal na potreby maloletej vo veku 16 rokov, ako aj jej zdravotný stav, s tým, že je v možnostiach a schopnostiach otca dieťaťa prispievať na ňu výživným vo výške, ako ustálil vo výroku rozhodnutia.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej 15-dňovej lehote (§204 ods. 1 veta prvá O. s. p.) odvolanie otec. Namietal, že okresný súd neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Poukázal na to, že predmetný návrh podal práve z dôvodu, že matka maloletej bola v čase podania návrhu vo väzbe, pritom vtedy starých rodičov nenapadlo požiadať súd o zverenie maloletej do ich starostlivosti. Nestotožnil sa s právnym záverom okresného súdu, že nemá vytvorené vhodné podmienky na výchovu dcéry, pretože ani bytové podmienky u starých rodičov nie sú vyhovujúce. Naopak tvrdil, že maloletá nemá u starých rodičov pripravenú detskú izbu. Naopak mal zato, že prostredie u starých rodičov nie je pre ňu vhodné ani po výchovnej stránke, o maloletú nejavili záujem ani keď bola umiestnená v krízovom centre, balík jej nikdy neposlali a nedoniesli jej ani ošatenie, keď ho potrebovala. Navyše uviedol, že správanie matky maloletej je práve dôsledkom jej týrania zo strany starých rodičov maloletej, u ktorých nemá ani predpoklad na študovanie a nedokážu jej ani poskytnúť potrebnú pomoc pri štúdiu do školy. Lekárske potvrdenia o zdravotnom stave starých rodičov nepovažoval za dostatočné, preto navrhol, aby súd nariadil psychiatrické vyšetrenie za účelom preverovania ich duševných schopností na výchovu jeho dcéry. Pokiaľ ide o vyjadrenia maloletej, uviedol, že jeho dcéra nemala možnosť vyjadriť sa pred súdom, kde by jasne a jednoznačne mohla vysloviť svoj názor, či chce byť zverená do jeho starostlivosti alebo do starostlivosti starých rodičov.

K majetkovým pomerom otec maloletej v odvolaní uviedol, že je len poberateľom dávok sociálnej pomoci a okrem toho nemá žiaden príjem, nevlastní žiadny hnutel'ny ani nehnuteľný majetok a pokiaľ sa aj zdržiaval v Z. alebo v P., tu sa zdržiaval u známych. Potvrdil však, že jeho životné náklady predstavujú okolo 500 € mesačne, a uvedené výdavky mu pomáha hradiť jeho matka, preto namietal, že jemu bolo výživné ustálené vo výške 160 € mesačne a matke maloletej vo výške 30 €. Na záver poukázal aj na to, že sa mu v poslednom období zhoršil jeho zdravotný stav. Navrhol preto, aby odvolací súd zmenil výšku vyživovacej povinnosti tak, že mu táto bude ustálená sumou 40 € mesačne.

Matka maloletej k odvolaniu otca v písomnom vyjadrení uviedla, že sa s rozhodnutím prvostupňového súdu stotožňuje, a to v celom rozsahu.

Kolíznym opatrovník, starí rodičia a ani okresná prokuratúra sa k odvolaniu otca nevyjadrili.

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.) prejednal odvolanie v zmysle ust. § 212 ods. 2 písm. a) O. s. p. a bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 214 ods. 2 O. s. p. napadnutý rozsudok okresného súdu podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p., potvrdil ako vecne správny.

Preskúmaním veci odvolací súd zistil, že okresný súd náležite zistil skutkový stav a na základe neho rozhodol vecne správne, v súlade s platnou právnou úpravou.

Podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd sa preto stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku, v ktorom okresný súd stručne, jasne a zrozumiteľne vysvetlil, ktoré skutočnosti považoval za preukázané, na základe akých skutočností vychádzal a akými úvahami sa pri vyhodnotení skutkového stavu riadil, a teda spĺňa podmienky ustanovenia § 157 ods. 2 O. s. p.. Na dôvody v ňom uvedené odvolací súd v podrobnostiach odkazuje a

na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia aj vzhľadom na podané odvolanie otca maloletej dodáva nasledovné:

Otec maloletej v odvolaní nepoukazuje na žiadne nové skutočnosti, resp. neoznačuje žiadne ďalšie dôkazy, ktoré by neboli vykonané a vyhodnotené prvostupňovým súdom. Okresný súd podrobne vykonal dokazovanie nielen výsluchom oboch rodičov, ale i výsluchom oboch starých rodičov, kolízneho opatrovníka, a zároveň i maloletej. Oboznámil sa aj s listinnými dôkazmi, a to najmä so správou kolízneho opatrovníka o pomeroch jednak na strane otca maloletej, ako aj na strane starých rodičov, ktorým bola maloleté zverená do náhradnej osobnej starostlivosti. Skutočnosti uvádzané otcom v odvolaní žiadnym spôsobom nespochybňujú vecnú správnosť rozhodnutia okresného súdu a jeho právny záver o tom, že osobnosť otca sa javí ako nevhodná z hľadiska osobnosti maloletej, pretože záujmom maloletej je predovšetkým stabilita rodinného prostredia, ktorú jej nemôže poskytnúť jej otec, ktorý, ako sám uviedol, sa zdržiava v troch rôznych mestách, z toho dve sú v zahraničí, nie je zamestnaný, napriek tomu jeho mesačné výdavky predstavujú 500 - 700 € mesačne, ako sám konštatoval, pričom jeho príjem predstavuje len sociálna dávka vo výške 62,50 €. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na listinný dôkaz, a to na vyjadrenie primárky Detskej psychiatrickej liečebni n. o. Hraň A.. W. K. zo dňa 24. 02. 2014, ktoré je pripojené k výsluchu maloletej, ktorá vyslovila pochybnosť o psychickom stave otca maloletej, nakoľko otec maloletého dieťaťa týral maloletú a aj matku dieťaťa.

Odvolací súd preto zdôrazňuje, že v záujme maloletého dieťaťa v najširšom slova zmysle je, aby vyrastalo v atmosfére šťastia, lásky, porozumenia, stability, tolerancie a harmónie, aby jeho výchova smerovala k pozitívnemu rozvoju jeho osobnosti, nadania a rozumových a fyzických schopností, mravnému, duchovnému a sociálnemu rozvoju, aby bol jeho majetok spravovaný s náležitou starostlivosťou a aby boli rešpektované jeho práva uvedené v Dohovore o právach dieťaťa, ako aj v iných právnych predpisoch. Náhradná osobná starostlivosť má vždy prednosť pred ústavnou starostlivosťou, ktorú podnetoval kolízny opatrovník a pred nariadením ústavnej starostlivosti je súd povinný vždy skúmať, či maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti. V prejednávanej veci sú dôvodmi, pre ktoré je v záujme maloletej jej zverenie do náhradnej osobnej starostlivosti starým rodičom, predovšetkým objektívne okolnosti na strane matky maloletej, ktorá je tohto času v psychiatrickej nemocnici a nie je schopná zabezpečiť osobnú starostlivosť o dieťa. Pokiaľ ide o otca maloletej, ako je uvedené vyššie, tento v súčasnej dobe neposkytuje záruku riadne starostlivosti o maloletú, nakoľko nespĺňa najmä osobnostné predpoklady vzhľadom na jeho spôsob života, skutočnosť, že nemá trvalé bydlisko, prípadne zamestnanie, aby mohol vytvoriť vhodné rodinné prostredie pre maloletú. Zverenie maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti je inštitútom fakultatívnym, a teda úplne závislým od úvahy súdu, či toto opatrenie považuje za najlepšie a najvhodnejšie pre maloleté dieťa. Odvolací súd sa preto v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením prvostupňového súdu, že zverenie maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti starým rodičom je za súčasnej situácie najvhodnejším opatrením pre maloletú s tým, že starí rodičia majú predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, ktoré zaručujú, že náhradná osobná starostlivosť bude vykonávaná v záujme maloletej, keď obaja starí rodičia so zverením maloletej do ich náhradnej osobnej starostlivosti súhlasili.

Okresný súd správne v rozhodnutí starým rodičom vymedzil rozsah ich práv a povinností k maloletej v zmysle § 45 ods. 4 Zákona o rodine, pričom starí rodičia sú povinní vykonávať osobnú starostlivosť o maloletú v rovnakom rozsahu, v akom ju vykonávali rodičia. Právo zastupovať maloletú a spravovať jej majetok majú iba v bežných veciach.

Na záver odvolací súd poznamenáva, že na základe zverenia maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti starým rodičom nezanikajú rodičom maloletej ich rodičovské práva a povinnosti, len nevykonávajú ich v rozsahu, v akom patria osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Rodičom naďalej prináleží právo a povinnosť vychovávať dieťa v širšom slova zmysle, t. j. práva a povinnosti zastupovať dieťa a spravovať jeho majetok nad rámec bežných vecí, čo predpokladá právo stykať sa s maloletým dieťaťom zvereným do náhradnej osobnej starostlivosti. Toto právo vyplýva aj z čl. 9 ods. 3 Dohovoru o právach dieťaťa.

Pokiaľ ide o námietky otca maloletej, týkajúcich sa výšky vyživovacej povinnosti, ktorá mu bola ustálená prvostupňovým súdom, odvolací súd poznamenáva, že vzhľadom na vykonané dokazovanie považuje rozsah tejto vyživovacej povinnosti za primeraný. V tomto rozsahu poukazuje na dôvody uvádzané v prvostupňovom rozhodnutí, keď navyše dodáva, že z vykonaného dokazovania pred prvostupňovým súdom, ale ani v zmysle odvolania podaného otcom nebola zistená žiadna objektívna prekážka, ktorá by bránila otcovi maloletej zamestnať sa a plniť si jeho prvoradú vyživovaciu povinnosť. Odvolací súd opätovne zdôrazňuje, že pokiaľ ide o maloletú, ide o jedinú vyživovaciu povinnosť otca, tento žije sám a ako uviedol, jeho výdavky predstavujú 500 - 700 € mesačne. Je teda zrejmé, že aj jeho príjem musí zodpovedať tomuto rozsahu, z ktorého je povinný plniť si vyživovaciu povinnosť voči maloletej, nakoľko vyživovacia povinnosť má zo zákona prednosť pred inými výdavkami rodičov v zmysle § 62 ods. 5 Zákona o rodine. V tejto súvislosti je nevyhnutné uviesť, že pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť. Pokiaľ otec maloletej v odvolaní poukazoval na tú skutočnosť, že matke dieťaťa bola uložená vyživovacia povinnosť len vo výške 30 € mesačne, uvedené tvrdenie nie je pravdivé, keďže výrok rozsudku okresného súdu ukladá matke povinnosť prispievať na dieťa výživným vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa v zmysle § 62 ods. 3 Zákona o rodine, keď tak, ako okresný súd, i odvolací súd poznamenáva, že matka maloletej v súčasnej dobe nemá objektívne možnosť nájsť si zamestnanie a pracovať, keďže je hospitalizovaná. Okresný súd preto pri ustálení výšky vyživovacej povinnosti obom rodičom dôsledne aplikoval ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine a tvrdenie otca, že uvedené príjmy mal doposiaľ len prostredníctvom svojej matky, ktorá mu po tom, ako mu maloletá nebude zverená do osobnej starostlivosti, finančnú pomoc nebude poskytovať, považuje odvolací súd za účelové a žiadnym spôsobom nepreukázané tvrdenie.

Vzhľadom na takto zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, s prihliadnutím na dôvody, ktoré uviedol prvostupňový súd vo svojom rozhodnutí a ktoré nie sú potrebné pre svoju presvedčivosť opätovne uvádzať v tomto rozhodnutí, odvolací súd podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. rozhodnutie prvostupňového súdu v celom rozsahu, vrátane výroku o náhrade trov konania potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s ust. § 146 ods. 1 písm. a) O. s. p., z ktorého vyplýva, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, ak konanie mohlo začať bez návrhu, ako je tomu i v tomto prípade.

Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.